

Moduł 1:

Wstęp: Kim jest Edukator Społeczności? Kompetencje, zadania.

Wprowadzenie do kursu, czym jest społeczność, czym jest samotność i jakie techniki służą do jej przewycięzania, kim jest Edukator Społeczny, kompetencje, rola i osobista motywacja uczestników.

Wstęp – Krótki opis modułu

Funkcją tego modułu jest wprowadzenie uczestników w tematykę kursu zawartą w następujących czterech modułach oraz zdefiniowanie roli Edukatora Społecznego.

W pierwszej części podkreśla się definicję tego, czym jest społeczność i na czym ogólnie polega praca Edukatora Społecznego. Po drugie wyjaśnia się role i funkcję Edukatora Społecznego oraz wymagane umiejętności i kompetencje niezbędne do prowadzenia interakcji w tej roli. Jedną z części obejmuje osobistą motywację uczestników. Częścią tego modułu jest również zagadnienie samotności i możliwych strategii jej przewycięzania.

Korzyści/Kompetencje/Umiejętności/ Cele nauczania w module

1. Moduł daje uczestnikom przegląd zawartości kursu i służy jako jego wstęp.
2. Moduł obejmuje teoretyczny wstęp do zagadnień społeczności, pracy nad edukacją społeczną, oraz samotności, a także definiuje role Edukatora Społecznego.
3. Moduł definiuje wymagane umiejętności i kompetencje, które muszą posiadać uczestnicy by prowadzić interakcje w tej roli.
4. Uczestnicy powinni być w stanie zastanowić się nad pracą w charakterze Edukatora Społecznego oraz rozwinąć osobiste podejście do prowadzenia interakcji w tej roli.

Teoretyczne i kontekstualne podstawy tematów /Teorie omawiane w module

Problem społeczności, edukacji społecznej i samotności będą omawiane w następujący sposób:

1. Ogólny wstęp i definicje dotyczące społeczności, edukacji społecznej i samotności,
2. Definicja i zestaw umiejętności Edukatorów Społecznych,
3. Podstawy teoretyczne dotyczące samotności i metod jej przezwyciężania w społeczeństwie.

Przegląd i ramy czasowe

1. Działanie 1: Trójkąt podobieństw: 40 minut
2. Działanie 2: Mój pęk kluczy: 25 minut
3. Działanie 3: Moja mapa społeczności: 1 godzina 45 minut
4. Działanie 4: Moja rola jako Edukatora Społecznego: 1 godzina 20 minut
5. Działanie 5: Moja motywacja – Zalety bycia Edukatorem Społecznym (CE): 1 godzina
6. Działanie 6: Co dalej? Następne kroki: 10 minut **RAZEM: 5 godzin 20 minut**

IO1 – CZĘŚĆ 2 – Szablon aktywności

Działanie 1 – Poznajmy się – trójkątem podobieństw

Pierwsza część kursu poświęcona jest wzajemnemu zapoznaniu się członków grupy aby wzmocnić ducha zespołu.

Część 1: Podzielenie uczestników na cztery grupy, rozważenie takie ich zmieszanie, aby znajdowały się w grupie z nieznanymi osobami.

Część 2: Każda grupa otrzymuje flipchart i różnokolorowe pisaki. Trener demonstruje przebieg zadania rysując piramidę.

Uczestnicy powinni w tym momencie wpisać w piramidę następujące zadania:

- a.) Wspólne cechy są wpisywane w piramidę ,
- b.) Indywidualne cechy są wpisywane poza rysunkiem piramidy, blisko imienia uczestnika.

Aby zakończyć wykonywanie zadania uczestnicy muszą komunikować się ze sobą i zadawać pytania. Robiąc to, lepiej poznają się wzajemnie.

Na końcu każda grupa przedstawia wynik innym grupom.

Czas trwania

Czas trwania wynosi 40 minut; czas ten obejmuje przygotowanie i pracę w grupach, a także dyskusję.

Wymagane materiały/podpowiedzi pomocne w zastosowaniu metod

Flipchart, markery

Działanie 2 – Mój pęk kluczy – moja dzielnica, moja społeczność

Gra ta ma na celu zbudowanie lepszej dynamiki wśród uczestników kursu. Aktywność zwana "pękiem kluczy" połączona z aspektem kultury i aspektem lokalnym może stanowić odpowiedni sposób zbudowania pomostu pomiędzy elementem zapoznania się a wprowadzeniem do elementów kursu – bo klucze mogą wiele powiedzieć na temat czyjegoś życia.

Część 1: Ustawiamy krzesła w kole. Każdy uczestnik powinien przygotować swój pęk kluczy.

Część 2: Każdy uczestnik powinien opisać swój pęk kluczy odpowiadając na następujące pytania:

- a.) Gdzie jest zamek, który otwiera ten klucz (dom, biuro, itp.)? Jaki jest twój stosunek do tego budynku? Opowiedz nam o nim więcej, czy to miejsce twojej pracy, czy tam mieszkasz?
- b.) Gdzie mieści się ten budynek, w jakiej dzielnicy miasta?
- c.) Czy możesz powiedzieć innym uczestnikom coś więcej o twojej dzielnicy? Co ci się w niej podoba? Co sprawia, że jest dla ciebie szczególna? Kto mieszka w tej dzielnicy?

Gra ta ma na celu nie tylko wzmocnienie ducha zespołu wśród uczestników, ale również wprowadza ich do jednego z kluczowych zadań/kryteriów Edukatora Społecznego w społeczności. W ten sposób uczestnicy już zostają uwrażliwieni na swą przyszłą pracę – i na to, w jaki sposób wiąże się ona z ich społecznością.

Czas trwania

5 minut na uczestnika, razem 25 minut

Działanie 3: Moja mapa społeczności

Podczas tej aktywności uczestnicy zastanawiają się nad swoją społecznością rysując mapę społeczności. Koncepcja pedagogiczna obejmuje kilka aspektów; pierwsza część tego działania poświęcona stworzeniu mapy społeczności skłania uczestników do refleksji nad społecznością poprzez wzięcie pod uwagę aspektów, których mogą nie zauważać w codziennym życiu.

Wiedza teoretyczna daje uczestnikom przegląd kluczowych koncepcji pojęcia społeczności, podobnie jak i samotności. Wiedza ta powinna wzbogacić stworzoną mapę społeczności podczas ostatniej części tego działania – podczas dyskusji grupowej/sesji burzy mózgów.

Część 1: Wstęp

Uczestnicy powinni zastanowić się nad swoją społecznością i przekazać wyniki przemyśleń innym osobom uczestniczącym w kursie.

Należy omówić następujące pytania w postaci przygotowania krótkiej prezentacji. Uczestnicy mogą posłużyć się flipchartem i markerami.

- a.) Jak nazywa się moja społeczność? Czy znajduje się w specjalnej dzielnicy?
- b.) co sprawia, że moja (lokalna) społeczność jest szczególna? (tradycje, obchody, ale również sprawy związane ze sferą lokalną: specyficzne sklepy, restauracje, bary, organizacje),
- c.) przedstaw pokrótce "typowego członka" twojej społeczności.
- d.) twoja społeczność w jednym zdaniu: spróbuj znaleźć jedno zdanie, które dobrze określi twoją społeczność,
- e.) czy w twojej społeczności znajdują się osoby/grupy osób, które mogą być pod wpływem samotności w życiu codziennym?

Uczestnicy mogą być kreatywni, rysując, używając symboli, tworząc plan dzielnicy z najważniejszymi obiektami, itp. Dwójka przedstawicieli każdej społeczności powinna pracować wspólnie.

Czas: 35 minut

Część 2: Prezentacja dla grupy

Każda grupa otrzymuje około 5 minut na przedstawienie wyników innym uczestnikom. Czas: 20 minut

Część 3: Definicja społeczności i typów i form samotności (wiedza teoretyczna)

Celem części 4 jest przekazanie uczestnikom teoretycznych informacji na temat społeczności i samotności. Część ta służy jako przygotowanie do ostatniej części Działania 3 – wzbogacenia stworzonych map społeczności o tło teoretyczne.

Tekst wraz z opracowaniem koncepcji teoretycznych można znaleźć w dodatku do niniejszego dokumentu; w tym samym folderze znajduje się materiał sporządzony przy użyciu programu PowerPoint.

Czas: maksymalnie 15 minut.

Część 4: Znajdź podobieństwa i różnice (dyskusja w grupie)

- a.) Mieszana mapa

Każdy uczestnik wybiera jedną prezentację/kartę z tablicy demonstracyjnej, której sam nie sporządził. W oparciu o poniższe pytania i wiedzę teoretyczną uczestnicy

powinni zastanowić się nad różnicami i podobieństwami pomiędzy społecznościami:

- a.) Czy są tu jakiegokolwiek podobieństwa do mojej społeczności?
- b.) Czy są tu różnice? Dlaczego?
- c.) Jeśli idzie o samotność: Czy są tu różnice/podobieństwa?

Uczestnicy mają do dyspozycji 10 minut; powinni zanotować swoje myśli na dodatkowych kartkach.

b.) Dyskusja grupowa

Ostatnie część zorganizowana w postaci dyskusji grupowej ma na zadanie zbliżyć do siebie różne koncepcje uczestników, teraz już wzbogaconych przez podłoże teoretyczne. Po zakończeniu Działania 3 uczestnicy powinni być świadomi szczegółów, różnic i podobieństw charakteryzujących ich społeczności, biorąc już pod uwagę aspekt samotności.

Dyskusja powinna obejmować przynajmniej takie tematy, jak:

- Odpowiedzi uczestników na temat różnic i podobieństw,
- Cechy charakterystyczne społeczności,
- Rozważania nad podatnymi grupami/osobami w odniesieniu do samotności w społeczności.

Trener jest odpowiedzialny za moderowanie dyskusji. Każdy uczestnik powinien wnieść do dyskusji aktywny wkład. Jeśli to możliwe, wyniki powinny zostać podsumowane w postaci mapy myśli.

Czas: 25 minut

Czas trwania

1 godzina 45 minut

Wymagane materiały/podpowiedzi pomocne w zastosowaniu metod

Tablica demonstracyjna

Markery

Power Point

Materiały wspomagające ćwiczenie/zrozumienie/zastosowanie metody (ćwiczenia, studia przypadków, materiały video, źródła interaktywne)

W załączeniu do niniejszego modułu można znaleźć podstawy teoretyczne rozważań o społeczności oraz materiały w formacie One PowerPoint omawiające teoretyczne podejście do kwestii społeczności i samotności.

Działanie 4: Moja rola w charakterze Edukatora Społecznego

Aktywność ta zaznajamia uczestników z tematem pracy na rzecz edukacji społeczności, projektem i ich rolą w charakterze Edukatorów Społecznych. Będzie ona stanowić połączenie sesji wykładowych i bardziej interaktywnych elementów. W przeciwieństwie do poprzednich aktywności wstęp teoretyczny znajduje się na początku, gdyż stanowi logiczną kontynuację Działania 3 (moja społeczność – problem samotności – przeciwdziałanie/aktywności przeciwko temu zjawisku).

Część 1: Edukator Społeczny i praca w edukacji społecznej (teoria – część pierwsza)

Krótką prezentacją podsumowującą cel (cele) projektu – Kim jest Edukator Społeczny? Kompetencje i zadania – jak działa edukacja społeczna?

Szczegóły – patrz tekst w załączniku.

Czas: 15 minut

Część 2: Moja rola jako Edukatora Społecznego

Uczestnicy powinni się zastanowić nad tym, w jaki sposób oni sami mogą działać jako Edukatorzy Społeczni.

a.) Część indywidualna (20 minut)

Każdy uczestnik otrzymuje trzy karty z podpowiedziami. Uczestnicy mają 20 minut na zorganizowanie burzy mózgów na temat odpowiedzi na poniżej podane pytania:

1. Karta: Jaka jest moja rola wewnątrz społeczności?
2. Karta: Jaki wkład mogę wnieść do mojej społeczności?
3. Karta: Co chcę przekazać na temat mojej społeczności?
4. Karta: W jaki sposób mogę odnieść się do tematu samotności w mojej społeczności?

W miarę możliwości odpowiedzi powinny być podane w postaci słów-kluczy, a nie zdań.

b.) Zebranie wyników (3 minuty na uczestnika)

Każdy uczestnik pokrótce przedstawia swoje wyniki i dodaje karty do tablicy by stworzyć trzy formy map umysłu – 3 minuty przyznane na jednego uczestnika.

c.) Dyskusja w grupie (25 minut)

Struktura dyskusji powinna skupiać się na czterech pytaniach, od a.). Cztery mapy umysłu można wykorzystać jako lepszą definicję roli Edukatora

Społecznego. Grupa powinna postarać się znaleźć podobieństwa pomiędzy

odpowiedziami. Pod koniec dyskusji każdy uczestnik powinien być w większym stopniu świadomy swej przyszłej roli.

Czas: 20 minut na indywidualne przygotowanie + 50 minut na prezentację/dyskusję.

Czas trwania

1 godzina 20 minut

Wymagane materiały/podpowiedzi pomocne w zastosowaniu metod

Tablica demonstracyjna

Kart z podpowiedziami

Markery

Power Point

Materiały wspomagające ćwiczenie/zrozumienie/zastosowanie metody (ćwiczenia, studia przypadków, materiały video, źródła interaktywne)

W załączeniu do niniejszego modułu można znaleźć podstawy teoretyczne oraz materiały w formacie PowerPoint.

Działanie 5 – Moja motywacja: Zalety bycia Edukatorem Społecznym

Aktywność ta koncentruje się na osobistych korzyściach płynących dla uczestników z faktu stania się Edukatorem Społecznym. Jakie mogą być pozytywne bodźce zwiększające motywację uczestników? Jakie mogą być pozytywne efekty dla społeczności rozumianej jako całość?

Część 1: Indywidualna burza mózgów na temat osobistej motywacji

Niniejsze zadanie bezpośrednio dotyczy motywacji uczestników. Koncentruje się na dwóch pytaniach:

- a.) Jakie są moje osobiste oczekiwania w stosunku do tego kursu? Co chcę osiągnąć?
- b.) Jakie mogą być zachęty do stania się Edukatorem Społecznym? (Dla mnie osobiście i dla społeczności rozumianej jako całości?)

Pytanie a.) ma charakter bardziej personalny, natomiast pytanie b.) powinno być również omówione z całą grupą, gdyż ma potencjalną możliwość podniesienia świadomości takich aspektów, które prawdopodobnie nie są brane pod uwagę przez pojedynczego uczestnika.

Metoda: Trener rozdaje po dwie karty z podpowiedziami w różnych kolorach. Następnie uczestnicy mają 10-15 minut na zastanowienie się nad oboma pytaniami.

Część 2: Motywacyjna mapa myśli

Następnie powinna nastąpić dyskusja/sesja burzy mózgów, podczas której trener wnosi swój dodatkowy wkład (patrz: strona przedstawiająca wkład dotyczący pomysłów w dodatku).

Wynikiem takiej aktywności powinna stać się “motywacyjna mapa myśli” zawierająca wszystkie elementy przekazane przez uczestników. Jej celem jest danie uczestnikom przeglądu informacji na temat tego, jakie pozytywne skutki ich funkcja Edukatora Społecznego może mieć dla nich samych i dla społeczności rozumianej jako całości. Czas: 45 minut

Czas trwania

1 godzina

Wymagane materiały/podpowiedzi pomocne w zastosowaniu metod

Tablica demonstracyjna

Kart z podpowiedziami

Markery

Materiały wspomagające ćwiczenie/zrozumienie/zastosowanie metody (ćwiczenia, studia przypadków, materiały video, źródła interaktywne)

Dodatkowe podpowiedzi/rady dla tworzenia “motywacyjnej mapy myśli”.

Działanie 6 – Co dalej?

Krótkie wprowadzenie do kolejnych modułów kursu

Czas trwania

10 minut

Wymagane materiały/podpowiedzi pomocne w zastosowaniu metod

Program kursu

Samoocena modułu

Czy moduł dał mi dobre zrozumienie koncepcji społeczności, Edukatora Społecznego i samotności?

Czy jestem świadoma/świadomy mojej przyszłej roli w charakterze Edukatora Społecznego?

Czy mam poczucie, że lepiej teraz znam moją społeczność?

Czy byłeś/byłaś zaskoczony jakkolwiek częścią tego ćwiczenia?

Jak się czułaś/czułeś dzieląc się swoimi doświadczeniami?

Bibliografia

Patrz: dodatek

DODATEK

Działanie 3

- Power Point „Moduł 1: Kim jest Edukator Społeczny?”, część pierwsza

Podstawy teoretyczne /tekst:

Czym jest społeczność?

Społeczność to grupa ludzi mająca wspólne wartości (religia, obyczaje, normy, tożsamość). Wartości te tworzą wśród członków grupy poczucie spójności, pewnej zbiorowej tożsamości. Ludzie identyfikują się poprzez grupę i vice versa. To, jak powstaje taka identyfikacja jest częścią ciągłego procesu decydującego, co wciąż „warte” jest by być częścią zbioru zbiorowej tożsamości.

Często proces selekcji, który kształtuje jedną społeczność stanowi również część jej dziedzictwa kulturowego. Wiedza starszych pokoleń jest zasadniczą podstawą dla następnych pokoleń. W ten sposób znaczna części wiedzy jest przekazywana ustnie i na piśmie przez jedno pokolenie następnej generacji, a wartości pozostają dla grupy ważne.

Są dwa różne typy przynależności: możesz być częścią grupy dobrowolnie, w oparciu o własną decyzję, lub możesz stać się jej członkiem bez własnej woli.

Przykłady społeczności

Istnieje wiele różnych form społeczności, a każda z nich posiada inne zasady, tradycje i formy wspólnego życia. Według nauk socjologicznych istnieją trzy główne typy społeczności.

Pierwsza to społeczności oparte na lokalizacji. Takie społeczności istnieją, bo ich członkowie mieszkają w swoistym miejscu. Może to być przykładowo jedna wieś, okolica czy specyficzna dzielnica w mieście.

Drugim typem społeczności są społeczności oparte na tożsamości. Mają one wspólną powiązaną z kulturą tożsamość, która definiuje ich przynależność do tej samej grupy. Jednym z przykładów może być religia lub pochodzenie etniczne.

Ostatni typ został już przedstawiony; najlepszym przykładem “społeczności wspartej na organizacji” jest rodzina posiadająca w swojej strukturze organizację (ojciec, matka, dzieci). Do tego typu należą również bardziej formalne stowarzyszenia, jak przedsiębiorstwa ekonomiczne czy stowarzyszenia zarejestrowane.

Ponadto naród również może być uważany za społeczność, podobnie jak inne formy społeczności, gdzie nie da się już znać osobiście każdego ich członka np. religia).

Problemy i konflikty między społecznościami

Ze względu na to, że istnieje wiele różnych społeczności z różnymi wartościami i tradycjami w każdej chwili mogą wystąpić konflikty w społeczeństwie. Wiele z nich powstaje z powodu tych właśnie różnic oraz braku zrozumienia, że inność nie jest formą słabości, ale wynikiem innego rozwoju historycznego danej swoistej społeczności. Właściwie wiele konfliktów występuje dlatego, że każda społeczność wierzy, że to jej osobiste wartości i tradycje są najlepsze.

Konflikty i problem w kontaktach między społecznościami często powstają gdy jedna społeczność jest marginalizowana (na skalę lokalną lub szerszą) ponieważ stanowi mniejszość.

Musimy zmierzyć się z tym potencjałem tworzenia się konfliktów poprzez zastanowienie się czym jest społeczność, w jaki sposób powstaje i jak możemy wzmocnić dialog pomiędzy takimi różnymi społecznościami.

Czym jest samotność?

Samotność ma wiele różnych postaci. Jedną z możliwych definicji samotności definiuje to zjawisko jako osobiste, subiektywne poczucie człowieka że brak mu pożądanego uczucia, bliskości i interakcji społecznej z innymi. Według tej definicji samotność nie jest tym samym co izolacja społeczna. Wprawdzie posiada ona aspekt społeczny, ale samotność jest również definiowana przez subiektywny stan emocjonalny danej osoby.

Według innej definicji samotność można rozpatrywać jako negatywne doświadczenie, które obejmuje bolesne uczucia braku przynależności i braku połączenia z innymi osobami. Często jest wynikiem braku stosunków społecznych jeśli – z wielu przyczyn – nie możemy cieszyć się odpowiednią ilością i jakością takich relacji.

Istnieje różnica pomiędzy samotnością i izolacją społeczną; podczas gdy samotność to poczucie, że ma się mniej związków społecznych, izolacja społeczna ma charakter bardziej obiektywny i definiowana jest przy pomocy liczby kontaktów społecznych, jakie posiada dana osoba. Ludzie mogą z wyboru mieć małą liczbę kontaktów. z drugiej strony samotność nie jest nigdy pożądana.

Kto jest bardziej narażony na stanie się samotnym?

Pomimo tego, że samotność może wpływać na każdego, istnieją grupy, w których z różnych powodów występuje wyższe ryzyko wystąpienia samotności. Starsi ludzie często doświadczają samotności w większym stopniu niż jakakolwiek inna grupa. Chociaż nie jest to swoista cecha osób starszych. Ze względu na zmiany w demografii i na rynku pracy samotność często wiązana jest z elementami społeczno-ekonomicznymi. Im lepsza jest twoja sytuacja społeczno-ekonomiczna, tym mniejsze ryzyko iż staniesz się samotna/samotny. Złe warunki pracy sprzyjają samotności, podobnie jak mieszkanie w pojedynkę. Im bardziej rodzina traci swoją funkcję jako centralna jednostka życia społecznego, tym bardziej ludzie żyją w samotności, podobnie wzrasta częstość występowania samotności w społeczeństwie.

Wzrost mobilności międzynarodowej i migracji również może prowadzić do samotności, ponieważ w nowych krajach ludzie mają bardzo ograniczone kontakty społeczne. Bariera językowa oraz związana z aspektami kulturowymi to dodatkowe motywy, które mogą powodować samotność. Jak już wspomniano, złe warunki pracy zwiększają prawdopodobieństwo że ktoś stanie się samotny. W tej perspektywie nie jest więc zaskoczeniem, że w grupach migrantów niezatrudnieni mężczyźni i kobiety charakteryzują się podwyższonym ryzykiem samotności.

Narażone grupy:

- Osoby starsze/emeryci,
- Osoby mieszkające samotnie,
- Osoby ostatnio rozwiedzione lub w separacji oraz takie, które ostatnio straciły osobę bliską,
- Migranci,
- Osoby z ograniczeniem mobilności lub problemami zdrowotnymi,
- Młode matki,
- Osoby pełniące funkcje opiekuńcze
- Dzieci,
- Członkowie społeczności LGBTQ.

Ilu ich jest?

Ważne jest, aby pamiętać o zmianach demograficznych, przed którymi Europa będzie musiała stanąć w ciągu najbliższych kilku lat, a które wywrą wpływ na zjawisko samotności. Do roku 2025-2030 liczba jednoosobowych gospodarstw domowych w prawie każdym kraju będzie o wiele wyższa, jak twierdzi badanie OECD (więcej informacji - patrz: link w Bibliografii). W roku 2017 liczba jednoosobowych gospodarstw w Europie sięgała 1/3 wszystkich gospodarstw, a najwyższa ich liczba obserwowana była w Szwecji (ponad 50%). Statystyki pokazują

w jaki sposób może wzrosnąć potencjalne ryzyko samotności z powodu wyższej liczby jednoosobowych gospodarstw domowych.

Ponadto zmiany demograficzne doprowadzą do zwiększenia się liczby osób starszych, szczególnie w krajach o niskim przyroście naturalnym.

Najniższy poziom samotności obserwuje się w Europie Północnej, a następnie w Europie niej. Najniższy odsetek osób samotnych występuje w Danii i Holandii (3%), najwyższy na Węgrzech, w Czechach, Włoszech, Polsce, Belgii i Grecji.

Według Europejskiego Badania Społecznego (European Social Survey - ESS), 7% społeczeństwa europejskiego czuje się samotnie, a 18% dorosłych w Europie jest izolowane społecznie.

Dlaczego samotność ma znaczenie?

Samotność może wywierać negatywny wpływ na zdrowie. Ryzyko zgonu związane z byciem samotnym jest porównywalne do ryzyka związanego z otyłością i paleniem. Ponadto ludzie samotni z większym prawdopodobieństwem mają słaby stan zdrowia, problemy psychiczne, słabą sprawność poznawczą i pesymistyczne poglądy i są w większym stopniu zagrożeni przez sytuacje życiowe. Osoby samotne są często stygmatyzowane jako jednostki społecznie nieprzystosowane.

Bibliografia/Źródła:

- ALMGREN Gunnar, Community. In: BORGATTA F. Edgar / MONTGOMERY Rhonda J.V., Encyclopedia of Sociology. [Encyklopedia socjologii] 2nd edition, Volume 1. New York, 2000.
- DELANTY Gerard, Community, 3rd Edition. New York, 2018.
- Definition of Loneliness and difference to Social Isolation from Age UK. [Definicja samotności i jej odróżnienie od izolacji społecznej]. In: <https://www.ageuk.org.uk/our-impact/policy-research/loneliness-research-and-resources/loneliness-isolation-understanding-the-difference-why-it-matters/>
- Definition of Loneliness in: The Missing Million. A practical guide to identifying and talking about loneliness, see page 15 for the definition [Definicja samotności. w: Brakujący milion. Praktyczny przewodnik identyfikacji i rozmowy o samotności. definicja – patrz str. 15]; https://www.campaigntoendloneliness.org/wp-content/uploads/CEL-MissingMillions-Guide_final.pdf
- Results of the European Social Survey (ESS): Loneliness, an unequally shared burden in Europe. [Wyniki Europejskiego Badania Społecznego (ESS): Samotność: ciężar nierównomiernie dzielony w Europie]; https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/fairness_pb2018_loneliness_jrc_i1.pdf
- Further resultsof the ESS [Dalsze wyniki badania ESS]; <https://ec.europa.eu/jrc/en/news/how-lonely-are-europeans#:~:text=18%25%20of%20adults%20in%20Europe,area%20than%20for%20subjective%20loneliness.>

- Eurostat-statistic from July 2018: Rising proportion of single person households in the EU [Statystyki Eurostat z czerwca 2018 roku: Wzrost odsetka jednoosobowych gospodarstw domowych w UE];
<https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/DDN-20180706-1>

- The future of Families to 2030. A Synthesis report. OECD International Futures Programme [Przyszłość rodziny do roku 2030. Raport Synthesis. Program Międzynarodowej Przyszłości OECD];
<https://www.oecd.org/futures/49093502.pdf>

Działanie 4

- Power Point „Moduł 1: Kim jest Edukator Społeczny?”, część druga

Podstawy teoretyczne /tekst:

Działanie 4 reprezentuje kontynuację wiedzy teoretycznej podanej w Działaniu 3 (Co to jest społeczność, różne typy społeczności, co to jest samotność. W tym kontekście Działanie 4 stara się wyjaśnić rolę Edukatora Społecznego, łącznie z teoretycznym aspektem pracy edukacyjnej w społeczności.

Na rolę Edukatora Społecznego należy patrzeć jak na coś dynamicznego; każdy uczestnik wchodzi w interakcje w oparciu o inne tło kulturowe oraz w inny sposób. Główny ciężar tego działania spoczywa na samych uczestnikach, którzy muszą zastanowić się nad swoją rolą w obrębie własnej społeczności po to, aby rozwinąć w sobie rolę osobistą. Podstawy teoretyczne obejmują problem edukacji społecznej i wyznaczają minimalne standardy, jakie powinna spełnić rola Edukatora Społecznego. Trener może posłużyć się niniejszą listą by kierować dyskusją lub ją wzbogacić.

Czym jest praca w edukacji społecznej?

Edukacja społeczna oznacza uczenie się poprzez i wspólnie ze społecznością. Jest to próba połączenia procesu uczenia się przez całe życie z aspektami społecznymi. Jednym z najlepszych przykładów edukacji społecznej jest Szkocja. Szkocka Rada ds. Standardów (Standards Council Scotland - CLD) definiuje edukację społeczną jako:

„(...) obszar praktyki zawodowej, który pozwala ludziom identyfikować swe indywidualne i zbiorowe cele, angażować się w naukę i podejmować działania celem spowodowania zmian dla siebie i swoich społeczności.”

Praca w edukacji społecznej adresowana jest zarówno do jednostki znajdującej się we wnętrzu społeczności, jak i do całej społeczności. Jej zadaniem jest doprowadzenie do korzystnych zmian w życiu ludzi w każdym wieku poprzez naukę, rozwój osobisty i bycie aktywnym obywatelem, a także zbudowanie silniejszych, bardziej odpornych, wspierających i inkluzyjnych społeczności. Poprzez łączenie członków w każdym wieku praca w edukacji społecznej stara się stworzyć proces nauczania kierowany zarówno przez samego uczącego się osobnika, jak i przez społeczeństwo.

Praca w edukacji społecznej może osiągnąć powyższe cele tylko wtedy, gdy istnieje dialog z członkami społeczności. Dokonanie tego może pomóc w rozwiązaniu lub zmniejszeniu problemów związanych z aktualną sytuacją życiową.

Aby dobrać najlepsze ćwiczenia i zadania ważne jest określenie potrzeb jednostki w społeczności. Swoista zawartość i cele edukacji społecznej wyznaczane są w stałym dialogu w obrębie społeczności mającym na celu zagwarantowanie, że proces nauczania spełnia oczekiwania wszystkich uczestników.

Moja rola w charakterze Edukatora Społecznego?

Jak widzimy, każda sytuacja i każda społeczność wymaga innych środków by zagwarantować dobrą i skuteczną edukację społeczności. Informacje teoretyczne nie są w stanie dostarczyć pełnego opisu roli oraz kompetencji i umiejętności, jakie powinien posiadać Edukator Społeczny. W oparciu o teorię edukacji społecznej można informację na temat pewnego minimalnego standard, który musi osiągnąć każdy uczestnik przed zakończeniem kursu – lub też który powinien stanowić odpowiednie kryteria podczas rekrutacji uczestników.

Lista kryteriów powinna spełniać rolę wskazówek; rzeczywisty profil roli Edukatora Społecznego powinien zostać wypracowany przez każdego uczestnika/grupę.

Kim jest Edukator Społeczny?

To ktoś, kto ...

- umożliwia wzmocnienie społeczności poprzez zbliżenie do siebie jednostek i budowanie mostów łączących z innymi społecznościami,
- jest w stanie dzielić się kulturą społeczności z innymi osobami,
- reprezentuje własną społeczność wobec akcjonariuszy/biznesów, organizacji typu NGO, stowarzyszeń,
- rozumie perspektywę biznesu/sektora publicznego/organizacji typu NGO i jest w stanie podnieść świadomość ich społeczności/kultury
- ułatwia dalszą edukację i zaangażowanie w sprawy społeczności,
- rozumie (kulturową/interkulturową) wartość, którą tworzą dla interesariusz/potencjalnego klienta,
- jest w stanie przedstawić swoją wiedzę specjalistyczną w ramach szerokiej gamy scenarii,
- jest w stanie poszerzyć rozumienie i docenienie równości, różnorodności i włączenia
- pragnie być częścią pozytywnego rozwoju społeczności, - jest w stanie zrozumieć i docenić inne kultury i tradycje.

Kompetencje/wymogi, które powinien mieć i spełniać Edukator Społeczny:

- **postawa/osobowość (wymóg)**
  - o motywacja do uczenia się nowych rzeczy, metod, a także teorii,

o motywacja do wzmacniania umiejętności ludzi i społeczności do kształtowania własnej przyszłości, o bycie w stanie porozumiewać się z ludźmi z różnych środowisk.

- **pochodzenie środowiskowe (wymóg)** o wiedza na temat członków i funkcjonowaniu własnej, a także innych społeczności.
- **Umiejętności moderowania/komunikacji (wymóg)** o zdolność do wypowiadania się przed widownią,
  - o otwartość na spotkanie się z nowymi ludźmi, o rozmowność, o umiejętności w dziedzinie storytelling.
- **Umiejętności przedstawianie prezentacji (kompetencja, która ma zostać rozwinięta)** o umiejętności cyfrowe
  - o umiejętność stworzenia wciągającej prezentacji,
  - o umiejętności pozwalające na przedstawienie własnej kultury, o zrozumienie koncepcji knowledge party,
  - o umiejętności pozwalające na rozumienie i cenie innych kultur, o umiejętności pozwalające kreowanie dyskusji na temat świadomości kulturowej.

Lista kryteriów dotyczących kompetencji powinna mieć funkcję podania minimalnej koncepcji profile Edukatora Społecznego, lecz – jak wspomniano wcześniej – zarówno kompetencje, jak i ich opis nie przedstawiają pełnej listy. Profil powinien być postrzegany jako twór dynamiczny; do momentu zakończenia kursu każdy uczestnik powinien rozwinąć własny profil Edukatora Społecznego. W ten sposób wzrośnie motywacja uczestników i w konsekwencji rezultaty projektu i jakość pracy.

W jaki sposób Edukatorzy Społeczni mogą stawić czoła problemowi samotności

We wcześniejszych działaniach widzieliśmy jakie negatywne konsekwencje może stworzyć samotność. Wzrastająca liczba jednoosobowych gospodarstw domowych i zmiany demograficzne zachodzące w najbliższych kilku latach powiększą również zjawiska związane z samotnością. Dlatego też ważne jest, by stworzyć skuteczne środki zaradcze aby zwalczać samotność.

Edukatorzy Społeczni mogliby okazać się pożyteczni na dwa sposoby: po pierwsze, mogą bezpośrednio pomagać samotnym ludziom przy pomocy specjalnie projektowanych zadań i aktywności jako jedna z form pracy w edukacji społecznej. Po drugie poprzez swoją aktywność mogą działać jako multiplikatorzy, sprawiając, że problem ten staje się bardziej widoczny nie tylko w samej społeczności, ale w całym społeczeństwie.

Nie ma w pełni rozwiniętych koncepcji, które pasują do każdej sytuacji – bo samotność ma wiele różnych postaci. Ważne jest aby stworzyć spersonalizowane reakcje na samotność. Aby takie usługi były bardziej skuteczne i pomocne, pierwszym krokiem jest zawsze wyjaśnienie indywidualnych potrzeb danych osób.

Istnieją pewne strategie, które w przeszłości były stosowane z dobrym skutkiem, na przykład:

- wspieranie i podtrzymywanie istniejących związków,
- wspieranie nowych związków społecznych (opartych o grupę),
- podejście jeden-na-jeden (regularne wizyty w domu),
- podejścia psychologiczne (zmiana sposobu myślenia osób samotnych).

Inne czynniki również odgrywają ważną rolę, jak przykładowo dostęp do transportu i technologii. Według ekspertów wspomniane powyżej strategie są bardziej skuteczne jeśli skierowane są z poziomu sąsiedztwa, gdyż ludzie z reguły odczuwają wyższy poziom zaangażowania w swoim sąsiedztwie.

Więcej szczegółów- patrz: <https://www.campaigntoendloneliness.org/wp-content/uploads/Promising-approach-es-to-reducing-loneliness-and-isolation-in-later-life-1.pdf>

Bibliografia:

BENEKE Elke, Community Education – wie sich Gemeinschaften durch Lernen verändern. In: https://epale.ec.europa.eu/en/node/21126#_ftn2

What is Community Learning and Development (CLD)? [Czym jest nauka i rozwój w społeczności (CLD)?] In: <https://cldstandardscouncil.org.uk/about-cld/what-is-community-learning-and-development-cld/>

BOURDIEU Pierre, Learning in the community and community learning. [Uczenie się w społeczności i nauka przez społeczność] In: <https://infed.org/mobi/learning-in-the-community-and-community-learning/>

CLD Standards Council Scotland, Why employers in the public and 3rd sectors need professional CLD practitioners. [Szkocka Rada ds. Standardów (CLD). Dlaczego pracodawcy w sektorze publicznym i sektorze trzecim potrzebują zawodowych pracowników CLD]. In: https://cldstandardscouncil.org.uk/wp-content/uploads/Why_employers_need_professional_CLD_practitioners_2019.pdf

Promising approaches to reducing loneliness and isolation in later life, from Age UK. [Obiecujące sposoby podejścia do redukcji samotności i izolacji w starszym wieku]. In: <https://www.campaigntoendloneliness.org/wp-content/uploads/Promising-approach-es-to-reducing-loneliness-and-isolation-in-later-life-1.pdf>

Działanie 5

Dodatkowe podpowiedzi/porady dla celów tworzenia „motywacyjnej mapy myśli”

Motywacyjna mapa myśli ma jedną najważniejszą funkcję: próbuje zebrać razem koncepcje wszystkich uczestników aby uzyskać przegląd różnych osobistych motywacji.

Ponieważ jest to ostatnia sekcja Modułu, ważne jest uznanie, że omówione zostały wszystkie istotne aspekty możliwych czynników motywacyjnych. „Motywacyjna mapa myśli” powinna pomóc uczestnikom w zrozumieniu różnych form tego, w jaki sposób ich działanie jako Edukatorów Społecznych może mieć pozytywny wpływ na dobre samopoczucie ich społeczności. Ponadto wzrasta możliwość tego, że prawie wszyscy uczestnicy będą kontynuować udział w kursie jeśli poziom ich motywacji będzie wystarczający.

Kilka podpowiedzi:

- spróbuj odpowiedzieć na wszystkie pozostałe pytania,
- każdy uczestnik powinien wskazać przynajmniej trzy formy osobistej motywacji,
- zawsze łącz korzyści osobiste z korzyściami dla społeczności,
- staraj się skoncentrować na aspektach pozytywnych, próbuj zachęcać uczestników.